

Zdanění položek vyplacených správcem daně v důsledku jeho pochybení (úroky náhrada škody)

1. O jaké položky jde:

1.1. Úrok dle § 254 odst. 1 a 2 DŘ (14% resp. 28% + repo)

1.2. Úrok dle § 155 odst. 5 DŘ (14% + repo)

1.3.1. Úrok za pozdě vracený odpočet (kauzy Kordárna a Kovožber- 14 % + repo)

1.3.2. Úrok dle § 254a DŘ (1% resp. 2 % + repo)

1.4. Náhrada škody dle zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti státu za škodu způsobenou rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem

1. Relevantní právní úprava

1.1. FO

§ 4 odst. 1 písm. d) a z) ZDP

(1) Od daně se osvobozuje:

d) přijatá náhrada majetkové nebo nemajetkové újmy, plnění z pojištění majetku, plnění z pojištění odpovědnosti za škodu, plnění z cestovního pojištění; osvobození se nevztahuje na

1. náhradu za ztrátu příjmu,

2. náhradu za škodu způsobenou na majetku, který byl zahrnut do obchodního majetku pro výkon činnosti, ze které plyne příjem ze samostatné činnosti, v době vzniku škody,

3. náhradu za škodu způsobenou na majetku sloužícím v době vzniku škody k nájmu,

4. plnění z pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou v souvislosti s činností, ze které plyne příjem ze samostatné činnosti, poplatníka,

5. náhradu za škodu způsobenou poplatníkem v souvislosti s nájmem,

z) příjmy z úroků z přeplatků zaviněných správcem daně, orgánem sociálního zabezpečení a příjmy z penále z přeplatků pojistného, které příslušná zdravotní pojišťovna vrátila po uplynutí lhůty stanovené pro rozhodnutí o přeplatku pojistného,

2.2. PO

§ 19 odst. 1 písm. y) ZDP:

(1) Od daně jsou osvobozeny:

n) příjmy z úroků z přeplatků zaviněných správcem daně⁴⁹⁾ a z úroků z přeplatků zaviněných orgánem sociálního zabezpečení,⁵⁰⁾

⁴⁹⁾ § 64 odst. 6 zákona ČNR č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů

3. Nejvyšší soud 30 Cdo 1290/2014 ze dne 16.9.2015 (Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek NS 5/2016, č. 54/2016 Sb., NS, str. 746):

".....V souvislosti s tímto požadavkem komentářová literatura již dříve dospěla k závěru, že „vzhledem k tomu, že tato dodatečná částka by měla být teoreticky zaplacená ve stejné lhůtě jako zadostiučinění samotné, nenabízí se - pokud daň není placena jednorázově z dané konkrétní částky, ale na základě globálního přiznání ke všem příjmům za příslušné daňové období - v praxi zřejmě jiná cesta, než aby částky přiznané ESLP z titulu spravedlivého zadostiučinění byly od daně z příjmů osvobozeny“ (srov. Kmec, J., Kosař, D., Kratochvíl, J., Bobek, M. Evropská úmluva o lidských právech. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, kapitola VIII, str. 276). Dovolací soud k tomu dodává, že naroveň osvobození od daně mohou být i jiná legislativní řešení, která zajistí, že příjem nebude zdaněn. Tohoto v praxi jediného možného způsobu splnění povinnosti uložené v rozhodnutí ESLP si byl nepochybně vědom i zákonodárce, když v zákoně č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (dále jen „zákon č. 586/1992 Sb.“), s účinností od 1. 1. 2004 stanovil, že příjem plynoucí z titulu spravedlivého zadostiučinění přiznaného ESLP ve výši, kterou je Česká republika povinna uhradit, nebo z titulu urovnání záležitosti před ESLP na základě smíru nebo jednostranného prohlášení vlády ve výši, kterou se Česká republika zavázala uhradit, není předmětem daně z příjmů fyzických osob [§ 3 odst. 4 písm. d)] ani daně z příjmů právnických osob [§ 18 odst. 2 písm. d)]. Pro úplnost je nutno dodat, že na rozdíl od fyzických osob, u kterých lze obecně uplatnit osvobození od daně za přijatou náhradu nemajetkové újmy [§ 4 odst. 1 písm. d)], právní úprava daně z příjmů právnických osob (část druhá zákona) obdobné osvobození od daně neobsahuje.....".

"...Zákonodárce obdobný přístup jako u spravedlivého zadostiučinění nabytého poškozeným v souvislosti s řízením před ESLP v případě zadostiučinění vyplaceného v penězích podle § 31a OdpŠk nezvolil. Důvody takového postupu nejsou zřejmé. Návrh novely zákona č. 82/1998 Sb., kterou byla do českého právního řádu mj. zavedena úprava přiměřeného zadostiučinění v § 31a (zákon č. 160/2006 Sb.), byl v důvodové zprávě vládou odůvodňován právě judikaturou ESLP, podle které v České republice neexistuje účinný prostředek nápravy nepřiměřené délky řízení. Tím Česká republika jednak porušovala čl. 13 Úmluvy, jednak v řízení před ESLP nemohla namítat, že stěžovatelé nevyčerpali vnitrostátní prostředky nápravy. Zakotvením odpovědnosti státu za nemajetkovou újmu vzniklou nezákonným rozhodnutím a nesprávným úředním postupem v českém právu tak podle důvodové zprávy bylo sledováno splnění závazků vyplývajících pro stát z Úmluvy, snížení břemene, které nese ESLP, a především prevence před dalším odsouzením České republiky. Bylo-li tedy důvodem přijetí právní úpravy jednak splnění závazků vyplývajících z čl. 13 Úmluvy, jednak přesun agendy z řízení před ESLP na národní úroveň, jevílo by se logickým, aby částky přiměřeného zadostiučinění přiznané podle § 31a OdpŠk podléhaly stejnému daňovému režimu jako částky spravedlivého zadostiučinění přiznané poškozeným v řízení před ESLP podle Úmluvy....."

4. Závěr - jde o osvobozený příjem?

Ing. Eva Veselá, Ing. Jiří Nesrovnal, 498/22.03.17, Osvobození úroků z přeplatků zaviněných správcem daně a otázka případného zdanění náhrady škody požadované po státu, KV ze dne 22.3.2017

https://www.financnisprava.cz/assets/cs/prilohy/d-prispevky-kv-kdp/ZaPIS_KV_KDP_03_17.pdf

	KDP ČR	GFŘ
4.1. Úrok § 254 odst. 1 a 2 DŘ (14% resp. 28% + repo)	ANO	ANO
4.2. Úrok dle § 155 odst. 5 DŘ (14% + repo)	ANO	ANO
4.3.1. Úrok za pozdě vrácený odpočet (kauzy Kordárna a Kovožber) (14% + repo)	ANO	NE
4.3.2. Úrok dle § 254a DŘ (1% resp. 2 % + repo)	ANO	NE
4.4. Náhrada škody		
4.4.1. FO	ANO	ANO
4.4.2. PO	ANO	NE